

2007

The Most Beautiful Books of Slovakia
Najkrajšie knihy Slovenska
Die schönsten Bücher der Slowakei

Sekretariát súťaže
Najkrajšie knihy Slovenska

BIBIANA
Panská 41
815 39 Bratislava 1
Slovenská republika
Telefón: +421/2/54 41 84 88
Fax: +421/2/54 43 53 66
E-mail: ciferska@bibiana.sk

2007

*The Most Beautiful Books of Slovakia
Najkrajšie knihy Slovenska
Die schönsten Bücher der Slowakei*

Vážené dámy, vážení páni, priatelia peknej knihy,

dnes žijeme v záplave súťaží krásy a prehliadok Naj. Volíme najkrajšie auto, dom, televíznu celebritu. Naštastie existujú ešte súťaže, kde je spájanie s krásou úplne samozrejmé a prirodzené. Málokomu a máločomu sedí korunka krásy tak dobre, ako peknej knihe. A nezabúdajme, že naša kultúra, ba civilizácia, je kultúrou Knihy - kultúrou Písma.

V tomto roku vyhlásilo Ministerstvo kultúry SR v spolupráci s Medzinárodným domom umenia pre deti BIBIANA, Ministerstvom školstva SR, Slovenskou národnou knižnicou a Zväzom polygrafie už 16. ročník súťažnej prehliadky Najkrajšie knihy Slovenska. Ako vždy, aj tentoraz vyberala a hodnotila odborná porota, v ktorej boli zastúpení grafickí dizajnéri, ilustrátori, polyografi a knihári, fotografi, teoretiči umenia, zástupcovia knižnic a ministerstva. O ich priezeň sa uchádzalo 109 knižných titulov prihlásených do 8 súťažných kategórií. Je to pekná kôpka kníh, sám som ju mal možnosť ako člen poroty niekoľkokrát poťažkať. Každročne však v kníhkupectvách, lepšie povedané v „bookstoroch“, naďabím ex post na niekoľko kúskov, ktoré som v súťaži nezaregistroval. Možno je to otázka pre nás, ako urobil súťaž prítážlivejšou a viditeľnejšou, možno pre médiá, ktoré by nám v tom mohli pomôcť, a možno aj samotným autorom a hlavne vydavateľom, ktorým by predovšetkým na tom malo záležať.

Potešiteľným faktom je skutočnosť, že v celej súťažnej kolekcii sa nevyškytla ani jedna kniha, ktorá by bola takpovediac zmetená zo stola. To svedčí o trende postupného zvyšovania úrovne knižnej produkcie u nás. Celá kolekcia bola pomerne vyrovnaná, mne osobne chýbalо viac kníh, ktoré sa snažili odlišovať od ostatných. Viac kreativity, inovácie, hľadačstva. Schopných tvorcov na to určite máme. Chápem aj vydavateľov. Výroba kníh nie je lacným špásom. Ale pri väčšej odvahе by možno sami boli veľmi prekvapení výsledkom.

Môžem však skonštatovať, že rok 2007 priniesol veľa pekných kníh. Porota z nich vybrala 19 najkrajších a udělila 8 prestížnych cien. Nebolo to ľahké rozhodovanie a nie vždy sme sa vedeli dohodnúť na tej istej knihe. Myslím si, že konečné rozhodnutie poroty prinieslo objektívne výsledky a potvrdilo vysokú úroveň slovenskej knihy.

Už tradične bola, čo sa týka kvality aj kvantity, bohatou obsadená sekcia kníh o výtvarnom umení, vedeckej a odbornej literatúre. Často ide o náročné publikácie s množstvom spracovaného textového a obrazového materiálu. To znamená, že nie všetci grafickí dizajnéri sa prestáhovali do oblasti, kde sa ako hlavné ceny udeľujú Zlaté klince. Za povšimnutie stojí aj výkon reprodukčných grafikov a polygrafov. Som presvedčený, že pri kvalitnej predpríprave a súhre jednotlivých profesii dokážu vytlačiť knihu doslova na svetovej úrovni. Aj s prihliadnutím na predchádzajúce ročníky v tejto kategórii pozorujem jav, keď sa stretávame s opakujúcimi sa menami autorov, resp. autorských tímov. Nepokladám to za chybu. Ak sú dobrí a majú čo povedať a ukázať, môžme byť len radi. Skôr sa natíska otázka, kde sú ostatní? Možno ich treba nájsť, možno sa im nechce a možno sa ešte jednoducho musia podučiť.

V kategórii krásnej literatúry potešilo niekoľko titulov. Ale na to, že v celkovej knižnej produkcií ide o široko zastúpený segment, by sa dalo očakávať viac. Azda trochu zavádzza fakt, že ide o knihy pre dospelého čitateľa a toho už hýčkať netre-

ba. Žijeme rýchlo, stačí text – informácia. Estetické a výtvarné cítenie sa často obmedzí iba na obálku. Niekoľko rýchlosťou vyjde lepšie, inokedy nie.

Literatúra pre deti a mládež si po stránke ilustračnej a grafickej zachováva svoj pomerne vysoký štandard. Na jednej strane poteší súčasnejší vzhľad detských kníh a účasť novších alebo aj úplne nových miem. Na druhej strane, podľa môjho názoru, opomínateľne možno trochu „obkukanú“, ale kvalitnú tvorbu už zavedených autorov. Nie všetko musí byť iba „cool“ a nové.

Učebnice majú už z princípu iné poslanie ako pretŕcať sa v kráse. Ale funkčný, prehľadný dizajn, zábavné, didaktické ilustrácie majú aj tu svoje miesto. Viacerí autori a zostavovatelia potvrdili, že svojej práci rozumejú. A nezabudnime, že ani takého Harryho Pottera nedrží v rukách viac detí ako napríklad obyčajnú matematiku.

Práce poslucháčov výtvarných a polygrafických škôl boli posudzované v špeciálnom režime. Popri menších chybčíkach krásy, ktoré so sebou prvotiny prinášajú, očarili schopnosťou hrať sa, tvoriť, vidieť veci inak. Kde inde sa to dá lepšie ako v podmienkach školského experimentu? Verme, že im ich entuziazmus vydrží aj v prostredí mimoškolskej praxe.

Čerešničku na torte predstavuje kategória bibliofílskych tlačí. Už jej samotná existencia a naplnenie predstavuje víťazstvo krásnej knihy. Je úžasné, že stále existujú ludia, ktorí sa dokážu tešiť nad rezom písma, originálnou tlačou, štruktúrou ručného papiera či umeleckej väzby. Pričom výsledkom často býva iba niekoľko kusov krásnej knihy.

Vážení priatelia, v predchádzajúcich riadkoch som sa snažil byť vecný, možno až strohý. Keďže sme tu dnes kvôli krásnej knihe a k tej patrí aj rozprávka, dovolte mi rozlučiť sa nasledujúcim podobenstvom.

Dávno-nedávno, asi pred 17 rokmi, vstúpil do slovenských knižných vôd veľký obor. Voda v potoku sa sčerila a zmútila. Plávali, ba skôr blúdili, v nej ryby, ale i kusy bahna. Obor navyše priniesol v koši aj ryby z iných, ďalekých morí. Niektoré boli veľmi pekné a na sladkú vodu si rýchlo privyklali. Ale iné ryby, ktoré do vody vylial, bezhlavo hrýzli všade dokola a požrali veľa slabých, ale aj zdravých rýb. Rybári na brehu sa čudovali. Vytiahli kapra, lososa aj starú baganču. Trvalo im dlho, kým sa naučili, ktoré ryby im chutia. Kal a bahno v rieke sa pomaly začali usádať. Najprv tie najväčšie špiny, potom aj tie menšie. Voda sa stávala priezračnejšou, dali sa rozpoznať jednotlivé ryby, kamene a riasy. Dodnes sa však voda v rieke úplne nevyčistila. Aké ponaučenie z toho vyplýva? Dávajme si pozor na svoju rieku. Tých, ktorí chcú mútiť vodu, je stále dosť a nemusia pŕist spoza siedmich hôr a siedmich dolín. Čistú vodu potrebujeme nielen na to, aby sme mohli pozorovať plávajúce ryby, ale predovšetkým na to, aby sme nezomreli od smädu.

Ďakujem ľuďom a inštitúciám, vsetkým ktorí každoročne súťaž Najkrajšie knihy Slovenska pripravujú, ďakujem kolegom z poroty za ich prácu. Všetkým knižným tvorcom prajem veľa úspechov a vydavateľom množstvo spokojných čitateľov.

Luboslav Paľo
predseda poroty

Dear Ladies, Dear Gentlemen, Dear Friends of Nice Books,

Today, we live surrounded by a profusion of beauty contests and a variety of "Most" parades. We vote for the most beautiful car, most beautiful house, the most... whatever... television celebrity. Fortunately, there are still some contests where the connection with the sense of beauty is still alive, obvious and natural. Nevertheless, there are just few things or few persons whom a crown of beauty fits as perfectly as a nice book. Let's not forget that our culture, even our civilization is based on the culture of Book - the culture of the Scripture.

This year, the SR Ministry of Culture in cooperation with BIBIANA, International House of Art for Children, the SR Ministry of Education, the Slovak National Library, and the Slovak Printers Association have prepared the 16th year of a competitive exhibition entitled "The Most Beautiful Books of Slovakia". As usual, this time again the award-winning books were picked and assessed by an expert jury consisting of graphic designers, book illustrators, design and print professionals and bookbinders, photographers, art theorists and art historians, representatives of libraries, and the Ministry of Culture's officials. As many as 109 book titles entered in eight contest categories tried to attract the attention and assure the jury of their beauty and exceptional quality. It's a whole bunch of books and I, as a jury member, had numerous opportunities to heft them. But anyway, every year whenever I stop by at a bookstore I retrospectively strike upon several pieces that I can't recall seeing before in the contest. Perhaps this is a task for us to make our contest more attractive and more visible, perhaps it is a job for the media who might be able to help us (if they wanted to). And, perhaps, it is also a job for the authors themselves and (primarily) for the publishers themselves - as they, in the first place, should feel strongly about this.

One pleasant fact is that I cannot think of a single book entered in the contest that would turn out to be a complete fiasco. This clearly shows the trend toward increasing the level and quality of book production in Slovakia. The quality of all the books within the contest's collection was quite equal and I, as for me personally, felt that more books trying to look different than others would have helped make it seem more to my taste. What I missed was seeing more creativity, more innovative ideas, more will to try something new. I am sure that we have enough competent authors to do it. The manufacture of books is not a cheap endeavor. But perhaps they would be rather pleasantly surprised to find just how easy it is to achieve good results - with a little courage.

However, I can state that the year 2007 brought us a lot of nice books. The jury selected 19 most beautiful ones and awarded 8 prestigious book prizes. It was not an easy task to pick the winning books and sometimes it was very difficult for us to take a unanimous decision about a certain book. Nevertheless I believe that the jury did a pretty good job in making unbiased decisions and selecting truly the most beautiful books, thus confirming the high quality of Slovakia's book publishing industry.

Traditionally, the most numerous and also the best in terms of esthetic quality contest category was the fine art books, science and professional books contest categories. These are often very sophisticated publications containing a lot of text pieces as well as numerous images. That proves that not all of graphic designers have transferred to the advertising industry where different types of prizes are awarded (such as "Golden Nail"). Print artdirectors and other printing professionals have also done a very good job. I believe that they all together, with high-quality print engineering and good cooperation of individual professional specialists, are capable of printing a world-class book meeting all the usually required quality criteria for top-quality book production.

Also, taking into consideration the previous years in this category, there exists a phenomenon that we can always meet the same authors or author teams; year by year, the names of the authors are repeating. I do not see it as wrong. If they are really good professionals and if there is anything they have and want to tell the world about, we can be just happy about that. But one prominent question still lingers: Where are the rest of them? Perhaps we should be searching for them, find them, or maybe they are a bit lazy to participate or they simply need more time to learn the craft.

There were several books in the "belles lettres" category that we could be happy about, too. Nevertheless, as this is a wide segment of book production I think we were entitled to expect something more of this category. One fact, which is perhaps a bit confusing, is that the "belles lettres" category includes books intended for adult readers - and adult readers should not be pampered anymore. We all

live in a very fast-paced culture, all we need is a piece of text - a piece of information. Any aesthetic and artistic criteria and requirements are often limited to book cover. Sometimes the outcome is good; sometimes it is bad.

In most cases, books intended for children and young people have maintained their relatively high quality standards in terms of illustration and graphic design. On one hand, we were pleased to see a more modern design of children's books as well as the involvement of new authors in the contest. On the other hand (in my opinion), we neglect the perhaps "well-worn", but still first-rate production by well-established, reputable authors. Fortunately, to be brand new and "cool" and "wow" etc. is not the only criterion to decide for ourselves what is good and what is not good.

On principle, the role of school books is not to compete with others in beauty. Their quality criteria include their function, well-arranged layout and attractive, clear, and comprehensible illustrations. Several school-book authors and compilers have demonstrated that they totally understand the job that they do. And let's not forget that some textbooks of mathematics may even be more popular than a Harry Potter book... whether the readers want or not.

The works submitted by students of art and print schools were assessed in a special way. Of course there were some minor errors typical for students' first fruits, but these works captivated us with their author's ability to play, create, almost obsessively deal with every detail of what they do, and view things in a different light. Conducting school experiments and working under the supervision of school staff is probably the best method where they can learn their craft and skills to mastery. Let's hope they will maintain their enthusiasm throughout their careers.

And now for the icing on the cake - the category of "bibliophilic articles" (i.e. prints, books intended for bibliophiles, precious prints). The mere existence and implementation of this contest category represents a small victory for nice books and book culture. It is wonderful to see that there are still so many people who find joy in certain typeface, the structure of hand-made paper, and things like that. No matter that sometimes there are only a very few pieces of a book as outcome of a tremendous amount of work.

Dear friends, I did my best to be as brief as reasonably possible in the lines above. As today is a day on which we meet to celebrate nice books, and a beautiful book can stand a short fairy tale (or a fairy tale even pertains to a nice book), let me conclude with the following parable.

Once upon a time, seventeen years or so ago, Slovakian book waters were entered by a big giant. The water in the stream water rippled against the giant's limbs and turned muddy. Fishes were freely swimming around, or rather roaming, but there were also pieces of mud and sludge. Moreover, the giant also brought fish originating from other distant seas. Some were very nice and became accustomed to sweet water very quickly. But other fishes who were poured into this water along with those nice began to recklessly bite everybody and everything all around them and have devoured many weak, but also healthy fishes. The fishermen standing on the riverside wondered at those things. They were pulling out carps, salmons, but also an old welly boot. It took a long time for them to learn which fishes are tasty and which are not. Then, the sludge and mud in the river began to slowly sink to the bottom. The biggest pieces of dirt went first, and the smaller ones followed them after a while. The water became clearer again, individual fishes could be distinguished from one another again as well as particular stones and the algae. However, to the present day the water has not yet been completely cleaned.

The lesson from this story is as follows: let's keep a watchful eye on our good old river. Still there are so many who would like to make the waters muddy, and they do not necessarily approach from behind the legendary "seven mountains and seven valleys". The reason why we need our water clean and clear is because we want to watch the swimming fish and, last but not least, we need it in order not to die of thirst.

My thanks go to all the people and institutions who on an annual basis take part in the preparation of the "The Most Beautiful Books of Slovakia" contest and my thanks also go to my colleagues from the Jury for the work they have done. I wish all those participating in the book publishing business success as they continue their work and many satisfied readers.

Tuboslav Palo
Jury Chairman

Sehr geehrte Damen, sehr geehrte Herren und Freunde guter Bücher,

heute leben wir ja in Zeiten einer regelrechten Schwemme von Schönheitswettbewerben und anderen Wettbewerben mit den verschiedensten Superlativen im Namen. Wir wählen die schönsten Autos, das schönste Haus, den schönsten TV-Promi. Glücklicherweise gibt es jedoch noch Wettbewerbe, wo die Verbindung mit dem Schönen noch selbstverständlich und natürlich ist. Die Krone der Schönheit steht aber nur wenigen und wenig so gut, wie einem schönen Buch, und wir dürfen nicht vergessen, dass unsere Kultur, ja die ganze Zivilisation - eine Kultur des Buches, sprich eine Kultur des Schrifttums ist.

In diesem Jahr rief das Kulturministerium der Slowakischen Republik, in Zusammenarbeit mit dem Internationalen Kunsthause für Kinder BIBIANA, dem Bildungsministerium der SR, der Slowakischen Nationalbibliothek und dem Polygraphieverband den schon 16. Jahrgang des Wettbewerbs um "Die schönsten Bücher der Slowakei" ins Leben. Wie immer, auch diesmal wurde die Auswahl von einer Fachjury getroffen, in der Grafikdesigner, Illustratoren, Polygraphen und Buchbinder, Fotografen und Kunsttheoretiker vertreten waren, wie auch Vertreter von Bibliotheken und des Ministeriums. Um deren Gunst rangen 109 Buchtitel, die sich in 8 verschiedenen Kategorien beworben haben. Es ist eine ganze Menge an Büchern, ich selbst hatte als Jurymitglied mehrmals die Möglichkeit zu erfahren, wie schwer diese eigentlich sind. Jedes Jahr entdecke ich jedoch in den Buchgeschäften, oder besser gesagt "Book-Stores" sozusagen ex post einige gute Stücke, die ich bei unserem Wettbewerb nicht gesehen habe. Dies ist vielleicht eine Frage an uns, wie man diesen Wettbewerb attraktiver und sichtbarer machen könnte, oder vielleicht für die Medien, die uns hierbei unterstützen könnten, wie auch für die eigentlichen Autoren und vor allem Herausgeber, denen vor allem daran liegen müsste.

Eine erfreuliche Tatsache ist, dass in der gesamten Wettbewerkskollektion kein Buch dabei war, das sozusagen vom Tisch gefegt worden wäre. Dies zeugt vom Trend einer allmählichen Niveau-usteigerung der Buchproduktion in diesem Land. Die gesamte Kollektion war relativ ausgeglichen, mir persönlich fehlten Bücher, die versuchen würden sich von den anderen abzuheben. Mehr Kreativität, Innovation und mehr Suchergeist. Fähige Schöpfer haben wir hier bestimmt zu genüge. Ich verstehe auch die Herausgeber. Die Herausgabe von Büchern ist nicht billig. Jedoch bei etwas mehr Mut wären diese vielleicht selber vom Ergebnis überrascht.

Ich kann jedoch auch konstatieren, dass das Jahr 2007 wirklich viele schöne Bücher hervorbrachte. Die Jury suchte die 19 schönsten davon aus und erteilte 8 prestigeträchtige Preise. Es war wahrhaftig keine leichte Entscheidungsfindung und wir schafften es auch nicht wirklich immer uns über ein konkretes Buch zu einigen. Ich denke, dass die endgültige Entscheidung der Jury letztendlich objektive Ergebnisse brachte und das hohe Niveau des slowakischen Buchs bestätigte.

Schon traditionell war hinsichtlich der Qualität wie auch der Quantität vor allem die Sektion der Bücher zur bildenden Kunst, wie auch der Wissenschafts- und Fachliteratur sehr gut besetzt. Es handelt sich dabei oftmals um sehr anspruchsvolle Publikationen, mit einer Menge von verarbeitetem Text und Bildmaterial. Dies bedeutet, dass nicht alle Grafikdesigner in Bereiche abgewandert sind, wo als Hauptpreise Goldene Nägel verteilt werden (Anmerkung des Übersetzers: Der "Goldene Nagel" ist ein Preis der Werbebranche). Erwähnenswert ist auch die Leistung der Reproduktionsgraphiker und Polygraphen. Ich bin davon überzeugt, dass bei einer entsprechend qualitativ hochwertigen Vorbereitung und einem passenden Zusammenspiel der einzelnen Professionen diese ein Buch zu Stande bringen, dass wahrhaftig Weltniveau hat. Auch mit Hinsicht auf die vorangehenden Jahrgänge in dieser Kategorie bemerke ich das Phänomen, wo wir ständig wiederkehrende Namen von Autoren bzw. Autorenteams begegnen. Ich sehe dies nicht unbedingt als Fehler, denn wenn diese wirklich gut sind und was zu sagen oder zu zeigen haben - so können wir nur froh darüber sein. Es stellt sich hier eher die Frage, wo denn die anderen geblieben sind? Vielleicht müssen diese nur gefunden werden, vielleicht haben diese keine Lust oder sie müssen ganz einfach noch dazulernen.

In der Kategorie der schönen Literatur haben mir mehrere Titel Freude bereitet. Mit Hinsicht auf die Tatsache, wie stark dieses Segment in der Buchproduktion beteiligt ist, könnte man auch mehr erwarten. Vielleicht ist hier die Tatsache etwas irreführend, dass es sich dabei um Bücher

für die erwachsenen Leser handelt und dieser muss ja nicht mehr verwöhnt werden. Wir leben heute in einer schnelllebigen Zeit und der Text - also die Information als solche, muss da schon genügen. Die ästhetische und künstlerische Wahrnehmung beschränkt sich hierbei oft nur auf das Cover. Manchmal gelingt dieses, manchmal eben nicht.

Die Kinder- und Jugendliteratur bewahrte sich illustratorisch und graphisch einen relativ hohen Standard. Auf der einen Seite erfreuten uns das zeitgenössischere Aussehen der Bücher und die Teilnahme von neueren oder sogar ganz neuen Namen. Auf der anderen Seite, vernachlässigen wir meiner Meinung nach die schon vielleicht etwas "abgeschaute" jedoch hochwertige Produktion von etablierten Autoren. Es muss ja nicht alles nur "cool" und neu sein.

Lehrbücher haben schon vom Prinzip her eine andere Bestimmung als durch deren Schönheit hervorzustechen. Das funktionale, übersichtliche Design, die unterhaltsamen und didaktischen Illustrationen haben auch hier ihren natürlichen Stellenwert. Mehrere Autoren und Zusammsteller haben bewiesen, dass sie ihr Handwerk verstehen und wir dürfen auch nicht vergessen, dass auch ein Harry Potter nicht durch mehr Kinderhände wandert, als ein einfaches Mathelehrbuch.

Die Arbeiten der Studenten von künstlerischen und polygraphischen Fachschulen wurden in einer Art Sondermodus bewertet. Neben kleineren Schönheitsfehlern, die solche Debüts mit sich bringen, bezauberten diese durch deren Fähigkeit zu spielen, zu schaffen und die Sache ganz einfach anders zu sehen. Wo sonst geht dies besser als unter den Bedingungen eines Schulexperiments. Wir glauben fest daran, dass sie ihren Enthusiasmus auch in der Umgebung außerhalb der Schulpraxis bewahren werden.

Den Höhepunkt bildet die Kategorie von bibliophilen Drucken. Schon die eigentliche Existenz dieser Kategorie und die Existenz von Büchern für diese Kategorie, stellen einen Sieg für das schöne Buch dar. Es ist fantastisch, dass es immer noch Menschen gibt, die sich über den Schriftschnitt, oder über einen originellen Druck, die Struktur des handgemachten Papiers oder die künstlerisch gefertigte Bindung erfreuen. Das Ergebnis sind dabei oftmals nur einige wenige Exemplare eines schönen Buchs.

Sehr geehrte Freude, in den vorangehenden Zeilen habe ich versucht den Umständen entsprechend sachlich zu bleiben, vielleicht sogar etwas schroff. Da wir aber heute hier wegen dem schönen Buch da sind und dazu eben auch ein Märchen gehört, so würde ich mich gerne mit der folgenden Parabel verabschieden.

Vor langer kurzer Zeit, rund vor 17 Jahren betrat die slowakischen Buchgewässer ein gewaltiger Riese. Das Wasser im Bach wurde ganz dunkel und aufgewühlt. Dort schwammen oder eher irrten Fische aber auch ganze Schlammstücke rum. Der Riese brachte dazu in seinem Korb auch noch Fische von anderen, weit entfernten Meeren mit. Einige waren sehr schön, und sie gewöhnten sich sehr schnell an das Süßwasser, jedoch andere Fische, die er ins Wasser schüttete, bissen wild um sich herum und fraßen viele schwache aber auch gesunde Fische einfach auf. Die Fischer am Ufer wunderten sich. Sie zogen einen Karpfen, einen Lachs aber manchmal auch einen alten Schuh aus dem Wasser. Sie brauchten lange um herauszufinden, welche Fische ihnen schmecken. Der Schlamm im Fluss begann sich langsam zu setzen. Zuerst die größeren Schmutzpartikel, danach die kleineren. Das Wasser wurde immer klarer, und man konnte langsam auch die einzelnen Fische, Steine und Algen unterscheiden. Bis heute hat sich das Wasser im Fluss jedoch nicht vollständig geklärt.

Was für eine Lehre können wir daraus ziehen? Wir müssen auf unseren Fluss acht geben. Von denen, die hier im Wasser den Schlamm aufzuwühlen wollen, gibt es immer noch genug und sie müssen nicht unbedingt von den sieben Bergen und sieben Tälern kommen. Das reine Wasser brauchen wir nicht nur dafür, um die schwimmenden Fische sehen zu können, sondern auch dafür, damit wir nicht verdursten.

Ich bedanke mich hiermit bei den Menschen und Institutionen, die alljährlich den Wettbewerb "Die schönsten Bücher der Slowakei" vorbereiten und ich bedanke mich ebenfalls bei den Kollegen von der Jury für deren Arbeit. Allen Buchschöpfern wünsche ich viel Erfolg und den Verlagshäusern viele zufriedene Leser.

Luboslav Palo
Jury-Vorsitzender

PREDSEDA POROTY

Mgr. art. Luboslav Pašo

ČLENOVIA POROTY

Mgr. Viera Anoškinová, výtvarná teoretička
Dr. Alexius Aust, Združenie vydavateľov a kníhkupcov v SR
Ing. Peter Blubla, Zväz polygrafie na Slovensku
Mgr. art. Zuzana Bočkayová, ilustrátorka
Mgr. Barbara Brathová, BIBIANA
akad. mal. Daniel Brunovský, grafický upravovateľ
JUDr. Peter Čepec, polygraf
Peter Ďurík, grafický upravovateľ
PhDr. Lubica Ďurišinová, Ministerstvo kultúry SR
Ľudmila Jurčíková, knihárka
Pavel Kastl, fotograf
Ing. Milan Lederleitner, Združená stredná škola polygrafická
Mgr. Magdaléna Mintálová, Slovenská národná knižnica
akad. mal. Dušan Nágel, ilustrátor
akad. maliar Igor Piačka, ilustrátor
Ing. Peter Tvrdoň, BIBIANA
akad. mal. Alexej Vojtášek, ilustrátor

ZAHRANIČNÝ HOST

PhDr. Vladimíra Hoštová, Památník národního písemnictví Praha,
Česká republika

TAJOMNÍČKA POROTY

Mgr. Eva Cíferská

CENA MINISTERSTVA KULTÚRY SR

vydavateľstvu za celkovú výtvarnú a technickú kvalitu knihy
Vydavateľstvo FO ART, s.r.o.
za knihu Katarína Vavrová: Maľba a grafika

CENA MINISTERSTVA KULTÚRY SR

autorovi za vynikajúce ilustrácie
Zuzana Bočkayová
za knihu Peter Gibey: Byť dráčikom je úžasné!

CENA MINISTERSTVA KULTÚRY SR

autorovi za vynikajúcu grafickú úpravu
Vladislav Rostoka
za knihy Art School a Aleš Votava

CENA MINISTERSTVA KULTÚRY SR

vydavateľstvu za bibliofílske vydanie
Robert Brun
za knihu Tomáš Janovic – Pavel Vilikovský:
Hommage A. Vivaldi 2008

CENA MINISTERSTVA ŠKOLSTVA SR

vydavateľstvu za učebnicu
Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, s. r. o.
za knihu Biológia pre gymnázia. Praktické cvičenia a seminár 1.

CENA ZVÄZU POLYGRAFIE NA SLOVENSKU

tlačiarne za mimoriadne polygrafické spracovanie
Tlačiarne BB, spol. s r.o.
za knihu Tibor Huszár: Letokruhy večnosti / Tree Rings of Eternity

CENA BIBIANY

vydavateľstvu za najkrajšiu detskú knihu
Marenčín PT, spol. s r.o.
za knihu Tomáš Janovic: Drevený tato

CENA SLOVENSKEJ NÁRODNEJ KNIŽNICE

za študentskú prácu
Andrea Ráčhelová
za prácu Spomienky na krajinu zázrakov
a Lenka Laššuová
za prácu Bruno Ferrero: Ruže

VEDECKÁ A ODBORNÁ LITERATÚRA

Kolektív: Art School

Edícia Bratislava – Pressburg

Pavel Dvořák: Druhá kniha o Bratislave

Mária Čelková – Mikuláš Čelko – Igor Graus:

Portréty komorských grófov a osobností baníctva a hutníctva na území Slovenska v 17. – 19. storočí

KRÁSNA LITERATÚRA

François Soulages: L'homme effacé / Vymazaný muž

LITERATÚRA PRE DETI A MLÁDEŽ

Peter Gibey: Byť dráčikom je úžasné!

Tomáš Janovic: Drevený tato

Slavka Liptáková: Chlapec bez mena

Boris Dropa: Sovie múdroslovie

UČEBNICE

Kolektív: Biológia pre gymnázia. Praktické cvičenia a seminár 1.

KNIHY O VÝTVARNOUMENÍ A OBRAZOVÉ PUBLIKÁCIE

Kolektív: Aleš Votava

Kolektív: Bidelnica. Život pre umenie / Life for Art

Kolektív: Katarína Vavrová. Maľba a grafika

Karol Kállay – Marián Gavenda: Klenoty gotiky / A Gothic Jewel

Tibor Huszár: Letokruhy večnosti / Tree Rings of Eternity

Ivan Jančár: Nová krv

Zuzana Böhmeová – Ivan Jančár: Slovenská grafika 20. storočia

Slovak Graphics of the 20th Century

BIBLIOFILSKÉ TLAČE

Tomáš Janovic – Pavel Vilíkovský: Hommage A. Vivaldi 2008

Kniha Jóbova

ŠTUDIJNÉ PRÁCE POSLUCHÁČOV VÝTVARNÝCH A POLYGRAFICKÝCH ŠKÔL

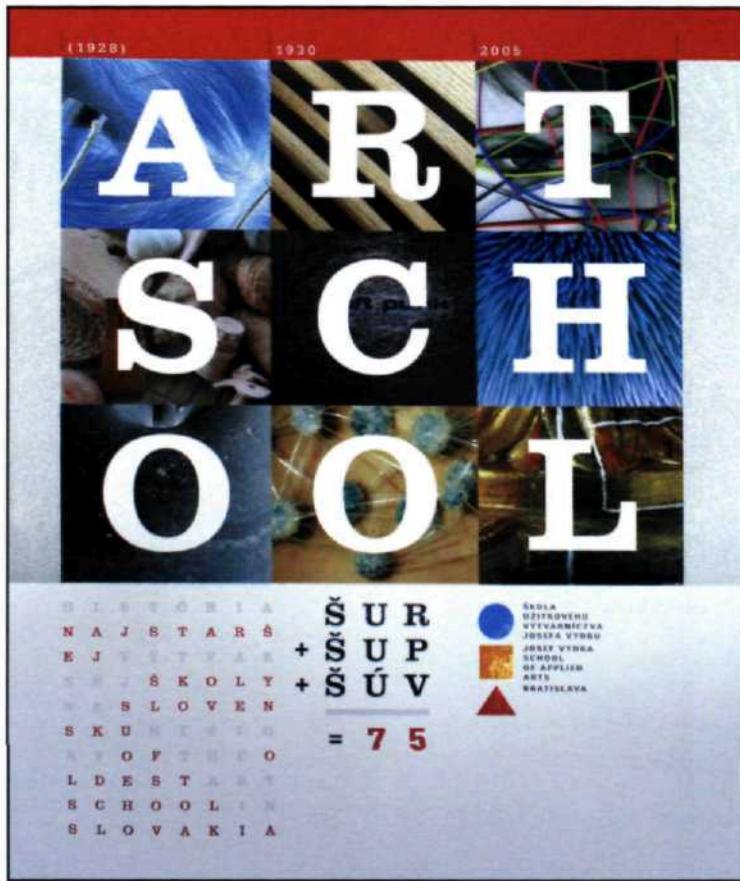
Evolúcia

Bruno Ferrero: Krátke príbehy pre potešenie duše

Bruno Ferrero: Ruže

Spomienky na krajinu zázrakov

Kolektív

ART SCHOOL

Fotografie: Juraj Králik a archív • **Grafická úprava:** Vladislav Rostoka
Vydavatelia: Škola úžitkového výtvarníctva Jozefa Vydra, Bratislava

a Rabbit & Solution studio, Bratislava

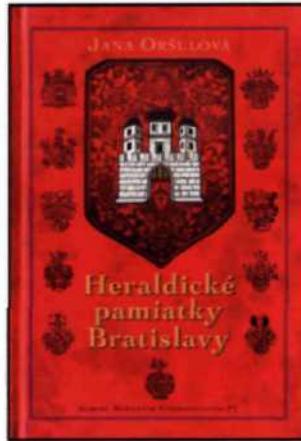
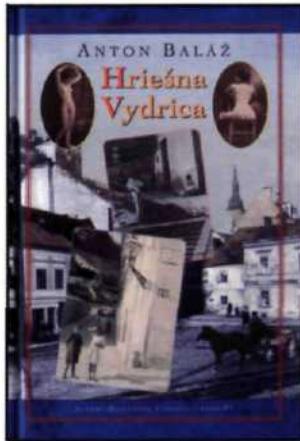
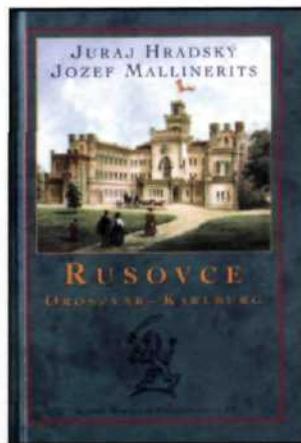
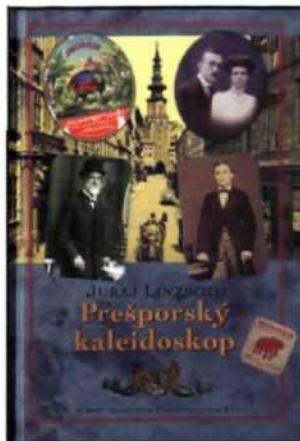
Tlač: Svornosť, a.s., Bratislava, 1 000 ks, 488 strán, viaz., 230x280 mm
Písmo: Univers, Clarendon • **Spracovanie sadzby:** Vladislav Rostoka

Reprodukcia: Rabbit & Solution studio, Bratislava

Papier: matný natieraný 170 g

ISBN 80-88947-12-X

Vedecká a odborná literatúra

Edícia: BRATISLAVA – PRESSBURG

Fotografie: archív

Grafická úprava: Marta Blehová a Katarína Marenčinová

Vydavateľ: Marenčin PT, spol. s r.o., Bratislava

Tlač: Svornosť, a. s., Bratislava a Finidr, s.r.o., Český Těšín (ČR)

2 000 ks, viaz., 135x200 mm

Písmo: Minion • **Spracovanie sadzby a reprodukcia:** Marta Blehová
a Katarína Marenčinová

Papier: Allegro mat 115 g

DRUHÁ

KNIHA O BRATISLAVE

PAVEL DVOŘÁK

Dômyselné skladanie prstienok aj po
stáročiach rospievajú o veľkej láke.

1100. výročie prvej písomnej zmienky o Bratislave

Pavel Dvořák

DRUHÁ KNIHA O BRATISLAVE

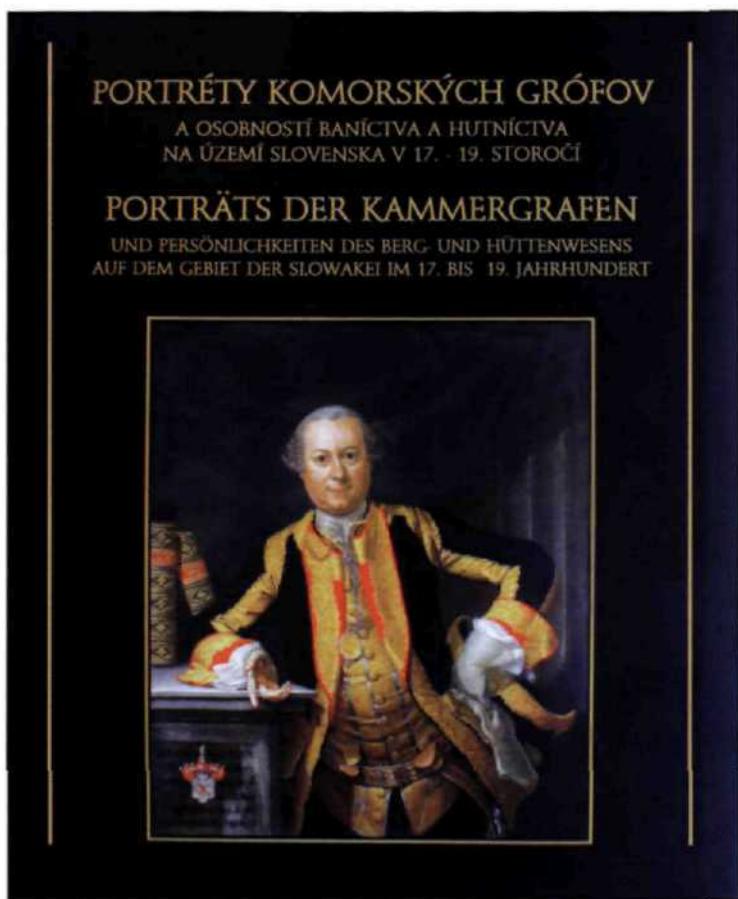
Fotografie: Jakub Dvořák • **Grafická úprava:** Pergamen
(Juraj Demovič, Jakub Dvořák, Juraj Vontorčík), Trnava

Vydavateľ: Pavel Dvořák – Vydavateľstvo Rak, Budmerice

Tlač: Tlačiarne BB, spol. s r.o., Banská Bystrica
15 000 ks, 232 strán, viaz., 215x245 mm

Písmo: Varnock • **Spracovanie sadzby:** Garamond, spol. s r.o., Trnava

Reprodukcia: Agnesa Somorovská, Budmerice • **Papier:** ľahko drevitý 90 g
ISBN 978-80-85501-37-7

Mária Čelková – Mikuláš Čelko – Igor Graus

PORTRÉTY KOMORSKÝCH GRÓFOV

A OSOBNOSTÍ BANÍCTVA A HUTNÍCTVA NA ÚZEMÍ SLOVENSKA V 17. – 19. STOROČÍ

Fotografie: kolektív • Grafická úprava: Tibor Turčan

Vydavatelia: Ing. Tibor Turčan – Banská agentúra, Košice
a Zväz hutníctva, ťažobného priemyslu a geológie SR, Bratislava

Tlač: Východoslovenské tlačiarne, a.s., Košice

1 000 ks, 191 strán, viaz., 250x300 mm

Písmo: Schneidler Mediaeval TCE • Spracovanie sadzby: Tibor Turčan

Papier: natieraný matný nehladený 140 g

ISBN 978-80-968621-84

FRANÇOIS SOULAGES

L'HOMME EFFACÉ VYMAZANÝ MUŽ

VYDAVATEĽSTVO MARENČIN PT

François Soulages

L'HOMME EFFACÉ / VYMAZANÝ MUŽ

Fotografie: Terézia Golasová • **Grafická úprava:** Jana Sapáková

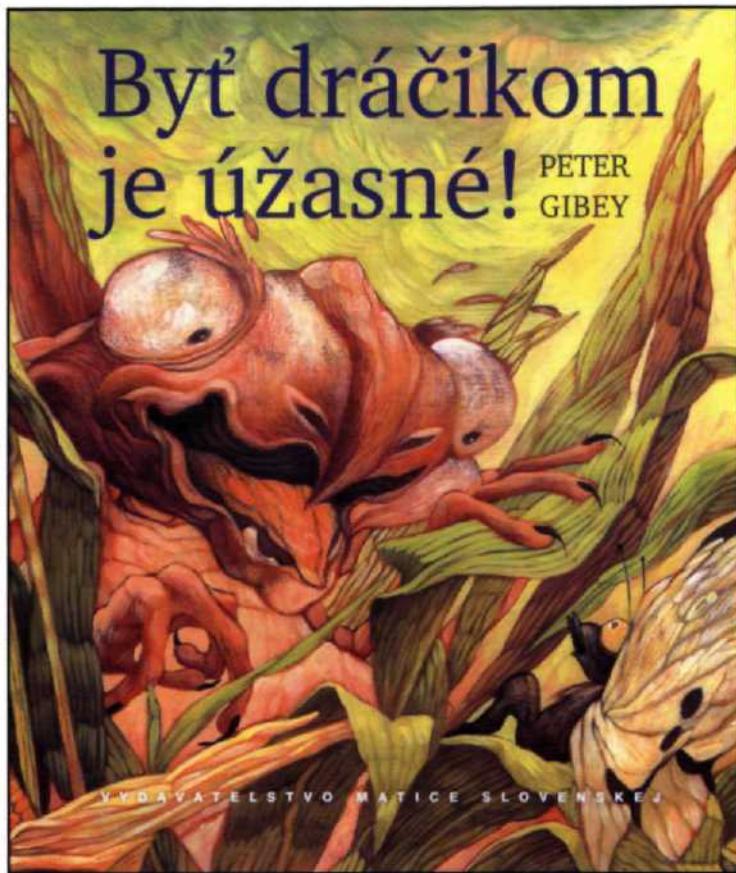
Vydavateľ: Marenčin PT, spol. s r.o., Bratislava

Tlač: Dóša EXPRESP, Bratislava
400 ks, 151 strán, viaz., 180x210 mm

Písmo: Legacy

Spracovanie sadzby: Layout JS, Bratislava

Papier: krieda matná 170 g
ISBN 978-80-89218-46-2

Peter Gibey

BYŤ DRÁČIKOM JE ÚŽASNÉ!

Ilustrácie: Zuzana Bruncková • **Grafická úprava:** Igor Štrbík

Vydavateľ: Vydavateľstvo Matice slovenskej, s.r.o., Martin

Tlač: Alfaprint, s.r.o., Martin

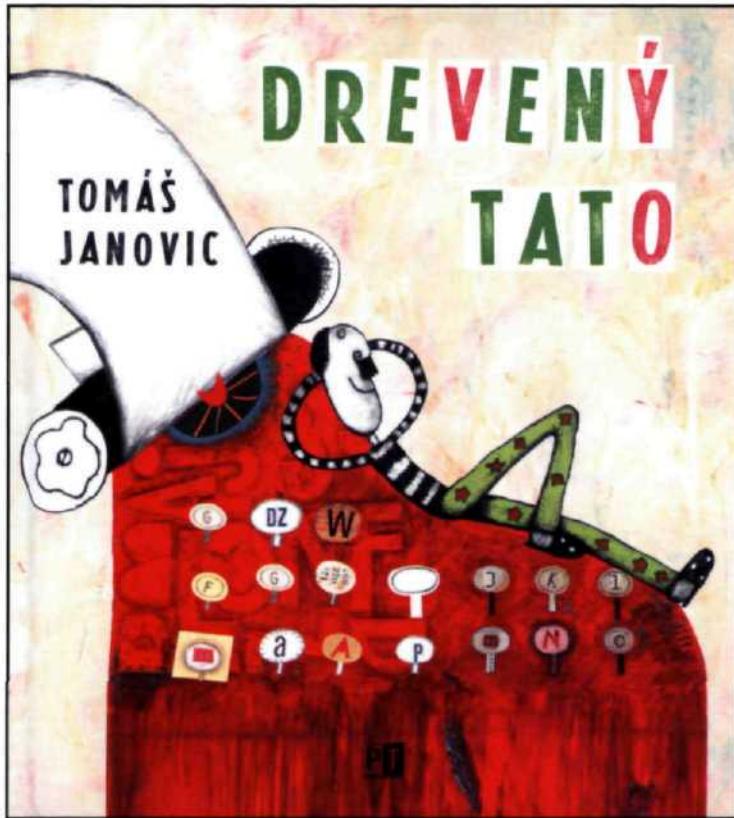
3 000 ks, 96 strán, viaz., 208x208 mm

Písmo: Bitstream Charter

Spracovanie sadzby: Vydavateľstvo Matice slovenskej, s.r.o., Martin

Reprodukcia: Martgrafik, spol. s r.o., Martin • **Papier:** NPM 130 g

ISBN 978-80-89208-76-0

Tomáš Janovic

DREVENÝ TATO

Ilustrácie: Martina Matlovičová • **Grafická úprava:** Laura Mešková

Vydavateľ: Marenčín PT, spol. s r.o., Bratislava

Tlač: Finidr, s.r.o., Český Těšín (ČR)

3 000 ks, 80 strán, viaz., 185x200 mm

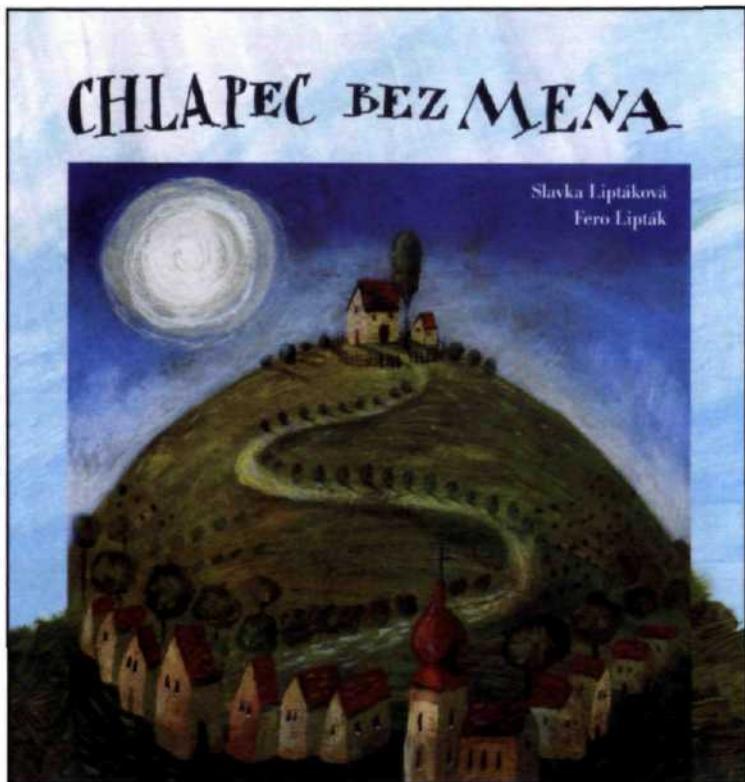
Písmo: vlastné

Spracovanie sadzby: Laura Mešková

Papier: natieraný bezdrevný ofset 150 g

ISBN 978-80-89218-63-9

Cena BIBIANY vydavateľstvu za najkrajšiu detskú knihu

Slavka Liptáková

CHLAPEC BEZ MENA

Ilustrácie: Fero Lipták • **Grafická úprava:** Ondrej Zvalo

Vydavateľ: Slavka Liptáková, Bratislava

Tlač: Typoset print, s.r.o., Bratislava

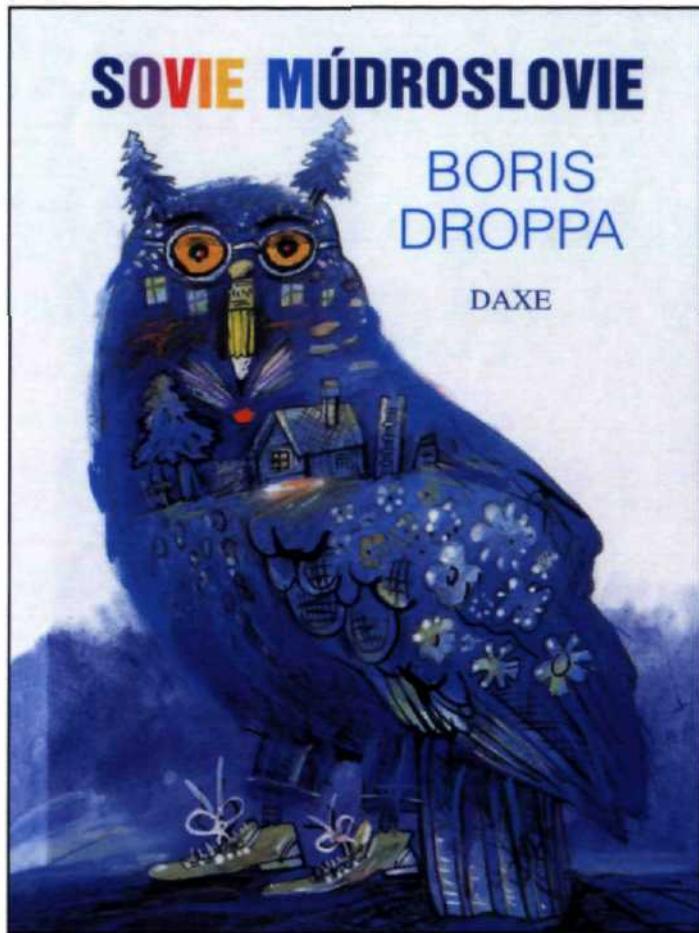
1 500 ks, 52 strán, viaz., 210x210 mm

Písmo: Bodoni Antiqua

Spracovanie sadzby a reprodukcia: Pyxis, s.r.o., Bratislava

Papier: matný 170 g

ISBN 978-80-969794-7-9

Boris Droppa

SOVIE MÚDROSLOVIE

Ilustrácie a grafická úprava: Svetozár Mydlo
Vydavateľ: Daxe, spol. s r.o., Bratislava • **Tlač:** Polygraf print, s.r.o., Prešov
2 000 ks, 48 strán, viaz., 145x205 mm

Písmo: Switzerland

Spracovanie sadzby: MA-Typ - Mojmír Zmija, Prešov

Reprodukcia: Bratislavské tlačiarne, a.s., Bratislava

Papier: natieraný matný Novatech 135 g

ISBN 978-80-968723-8-1

Biológia
pre gymnáziá

**PRAKTICKÉ CVIČENIA
A SEMINÁR I**

Slovenské pedagogické nakladatelstvo

SPN

7

Kolektív

BIOLOGIA PRE GYMNAZIÁ
PRAKTICKÉ CVIČENIA A SEMINÁR I.

Ilustrácie: Vladimír Vanko a Tibor Nagy • **Fotografie:** Ivan Kostroň

Grafická úprava: Eva Onderčinová

Vydavateľ: SPN - Mladé letá, s.r.o., Bratislava

Tlač: Slovenská Grafia, a.s., Bratislava

2 000 ks, 110 strán, brož., 203x260 mm

Spracovanie sadzby a reprodukcia: DTP štúdio SPN - Mladé letá, Bratislava

Písmo: Ottawa • **Papier:** Galerie one silky 90 g

ISBN 978-80-10-00766-0

Kolektív

ALEŠ VOTAVA

Fotografie: kolektív • **Grafická úprava:** Vladislav Rostoka

Vydavatelia: Slovenská národná galéria, Bratislava

a Vydavatelstvo Slovart, spol. s r.o., Bratislava

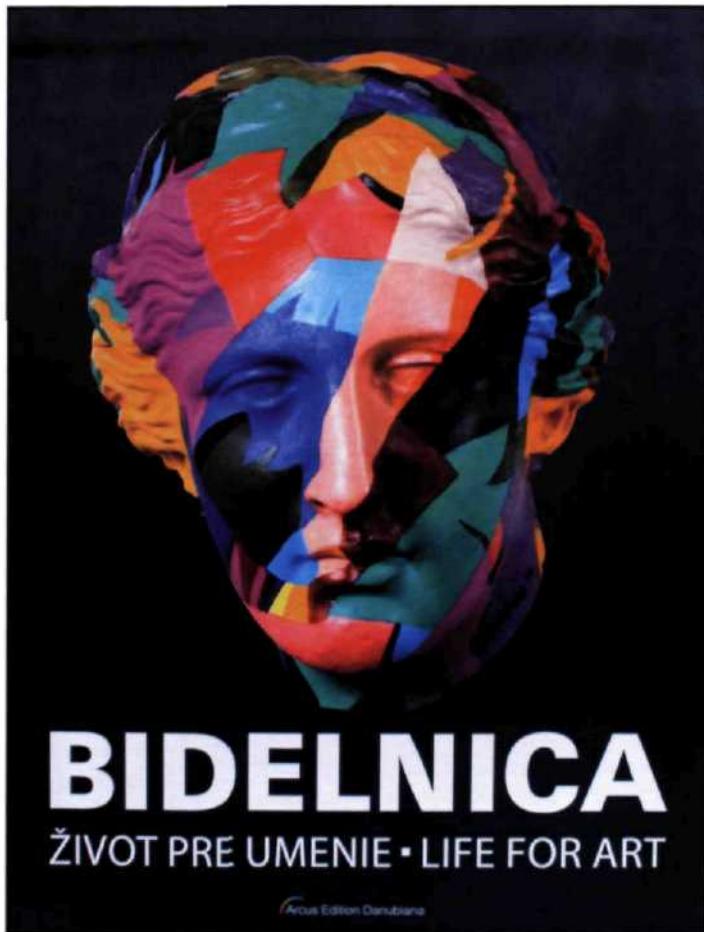
Tlač: Tlačiarne BB, spol. s r.o., Banská Bystrica

1 000 ks, 416 strán, viaz., 220x220 mm

Spracovanie sadzby: Rabbit & Solution studio, Bratislava

Písmo: Eureka • **Papier:** HN volumenový 150 g

ISBN 80-8085-206-9

Kolektív

BIDELNICA. ŽIVOT PRE UMENIE / LIFE FOR ART

Fotografie: kolektív a archív

Grafická úprava: Róbert Némec - Design Studio

Vydavateľ: Danubiana, Meulensteen Art Museum, Bratislava

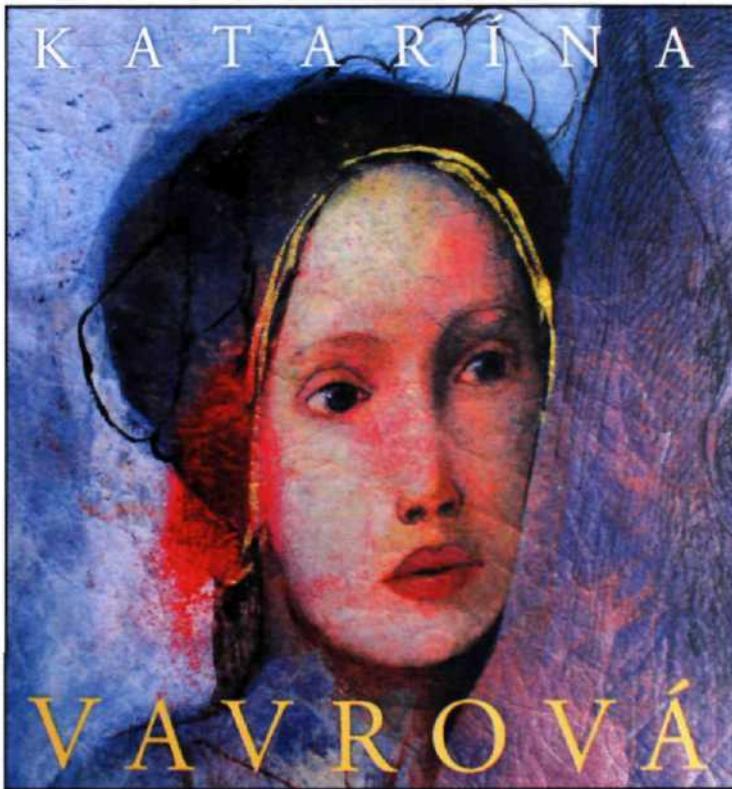
Tlač: Weltprint, s.r.o., Bratislava

1 510 ks, 437 strán, viaz., 235x300 mm

Spracovanie sadzby a reprodukcia: Némec Design Studio, Bratislava

Písmo: Myriad Pro, Futura CE • **Papier:** NPL 170 g

ISBN 978-80-89025-31-2

*Cena Ministerstva kultúry SR vydanatelstvu
za celkovú výtvarnú a technickú kvalitu knihy*

Kolektív

KATARÍNA VAVROVÁ. MALBA A GRAFIKA

Ilustrácie: Katarína Vavrová • **Fotografie:** Anton Fiala a archív autora

Grafická úprava: Boris Kvasnica

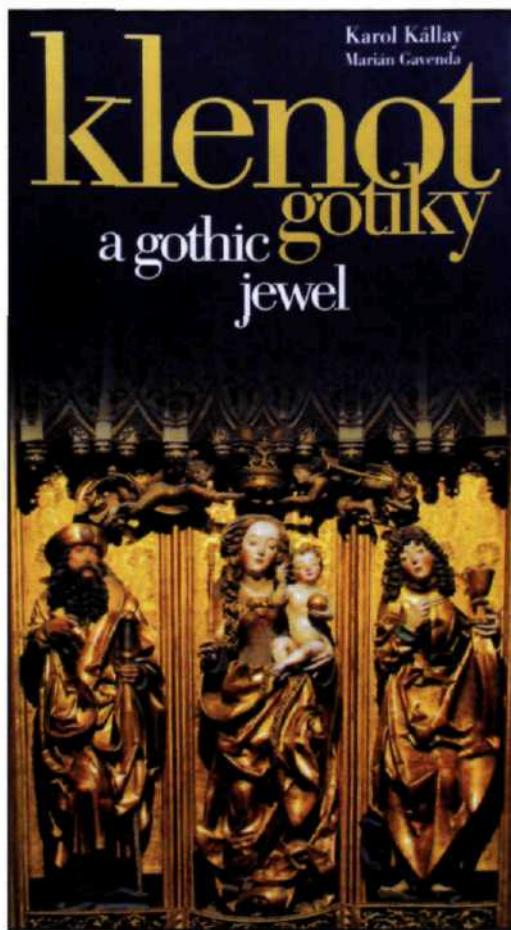
Vydavateľ: FO ART, s.r.o., Bratislava

Tlač: Bookmaster, s.r.o., Pezinok
1 000 ks, 322 strán, viaz., 310x310 mm

Spracovanie sadzby a reprodukcia: FO ART, s.r.o., Bratislava

Písmo: Adobe Garamond Pro • **Papier:** matt 170 g

ISBN 978-80-88973-36-2

Karol Kállay – Marián Gavenda

KLENOTY GOTIKY / A GOTHIC JEWEL

Fotografie: Karol Kállay • **Grafická úprava:** Branislav Gajdoš

Vydavateľ: Vydavateľstvo Slovart, spol. s r.o., Bratislava

Tlač: Tlačiarne BB, spol. s r.o., Banská Bystrica

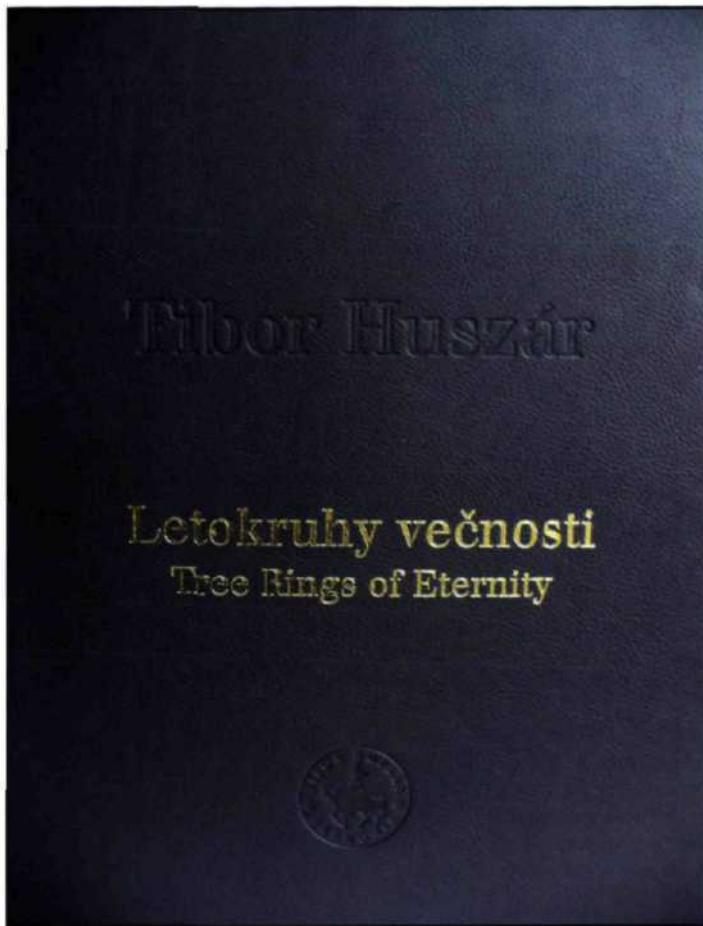
1 500 ks, 85 strán, viaz., 195x370 mm

Spracovanie sadzby: Branislav Gajdoš

Reprodukcia: A 21, s.r.o., Bratislava

Písmo: Baskerville ITC • **Papier:** natieraný matný 150 g

ISBN 978-80-8085-591-8

Tibor Huszár

LETOKRUHY VEČNOSTI / TREE RINGS OF ETERNITY

Fotografie a grafická úprava: Tibor Huszár

Vydavateľ: Tibor Huszár, s.r.o., Modra - Harmónia

Tlač a knihárske spracovanie: Tlačiarne BB, spol. s r.o., Banská Bystrica

1 600 ks, 209 strán, viaz., 245x360 mm

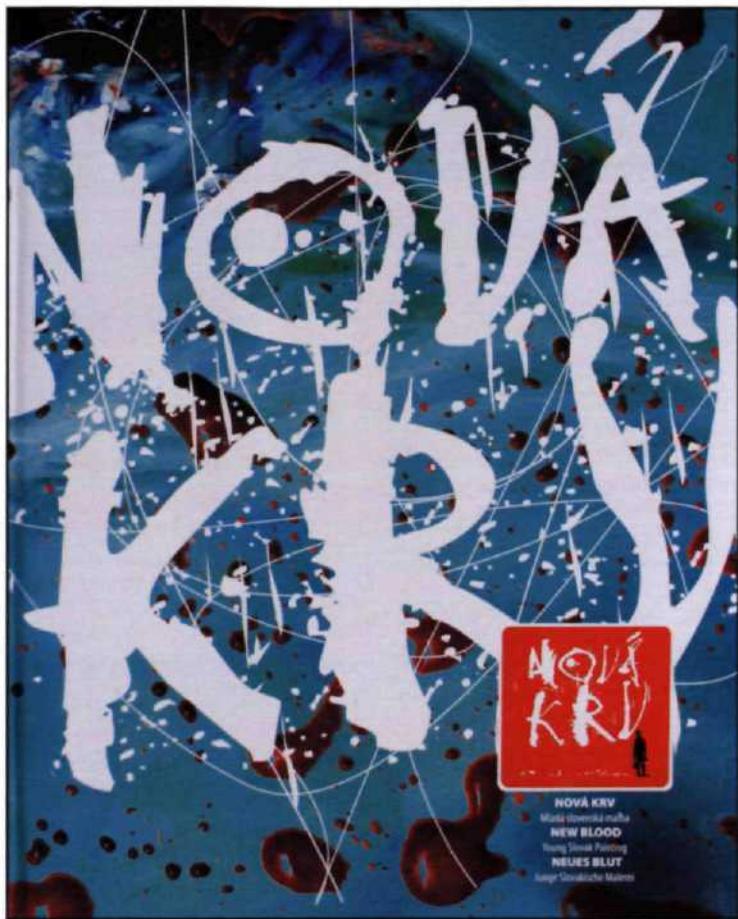
Spracovanie sadzby a reprodukcia: Spinner, s.r.o., Bratislava

Písmo: Walbaum - Stending Italic

Papier: Job Parilus Ivory 170 g

ISBN 978-80-969656-0-1

*Cena Zväzu polygrafie na Slovensku tlačiarne
za mimoriadne polygrafické spracovanie*

Ivan Jančár

NOVÁ KRV. MLADÁ SLOVENSKÁ MALBA

Fotografie: Ladislav Sternmüller • **Grafická úprava:** Tomáš Vicen

Vydavatelia: Galéria mesta Bratislavы a Vydavateľstvo Krásа, s.r.o., Bratislava

Tlač: Lúč, v.d., Bratislava

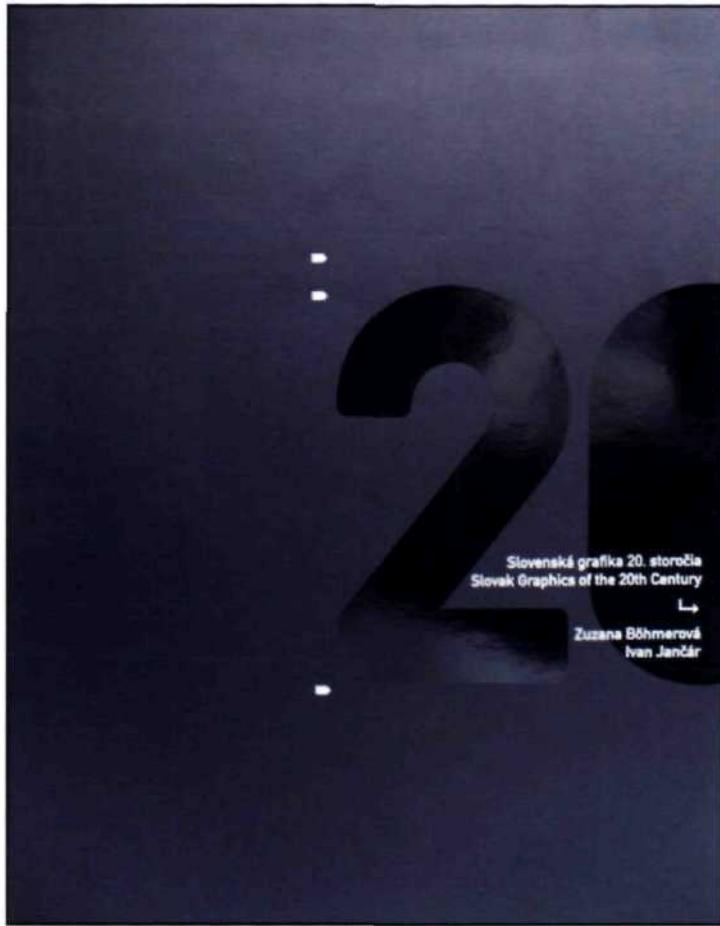
1 000 ks, 119 strán, viaz., 235x295 mm

Písmo: Minion Pro, Myriad Pro, Collateral Damage

Spracovanie sadzby: Lúč, v.d., Bratislava

Reprodukcia: Trial, s.r.o., Bratislava • **Papier:** natieraný matný 150 g

ISBN 978-80-969668-4-4

Zuzana Böhmerová – Ivan Jančár

**SLOVENSKÁ GRAFIKA 20. STOROČIA
SLOVAK GRAPHICS OF THE 20TH CENTURY**

Fotografie: Rabbit & Solution studio a archív • **Grafická úprava:** Tomáš Vicen

Vydavatelia: Galéria mesta Bratislavы a Roman Fečík

Tlač: Lúč, v.d., Bratislava

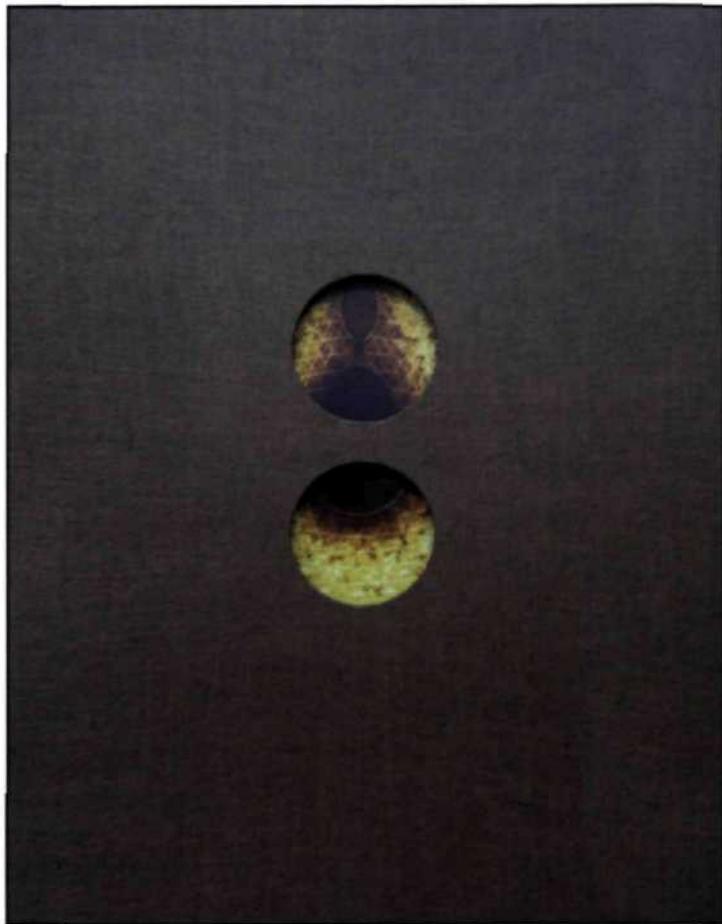
1 500 ks, 431 strán, viaz., 240x305 mm

Písmo: Myriad Pro, Dinschrift • **Spracovanie sadzby:** Lúč, v.d., Bratislava

Reprodukcia: Rabbit & Solution studio, Bratislava

Papier: natieraný matný 150 g

ISBN 978-80-88762-90-4

Tomáš Janovic – Pavel Vilikovský

HOMMAGE A. VIVALDI 2008

Ilustrácie: Robert Brun • **Grafická úprava:** Marcel Benčík

Vydavateľ: Robert Brun, Žilina

Tlač: Ateliér Choma, Žilina

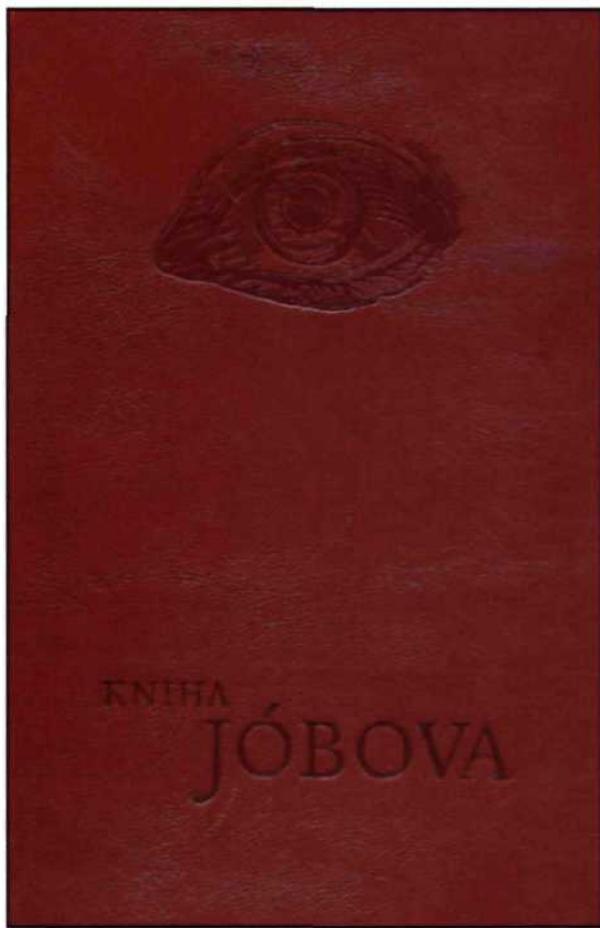
Knihárske spracovanie: Lida Mlichová, Žilina

120 ks, 16 strán, viaz., 305x388 mm

Písmo: Warnock Pro

Spracovanie sadzby: Marcel Benčík, Žilina

Papier: Excludit 250 g

KNIHA JÓBOVA

Ilustrácie: Igor Piačka • **Grafická úprava:** Eva Kovačevičová-Fudala

Vydavateľ: Vydavatelstvo Tatran, spol. s r.o., Bratislava

Tlač: Tlačiarne BB, spol. s r.o., Banská Bystrica

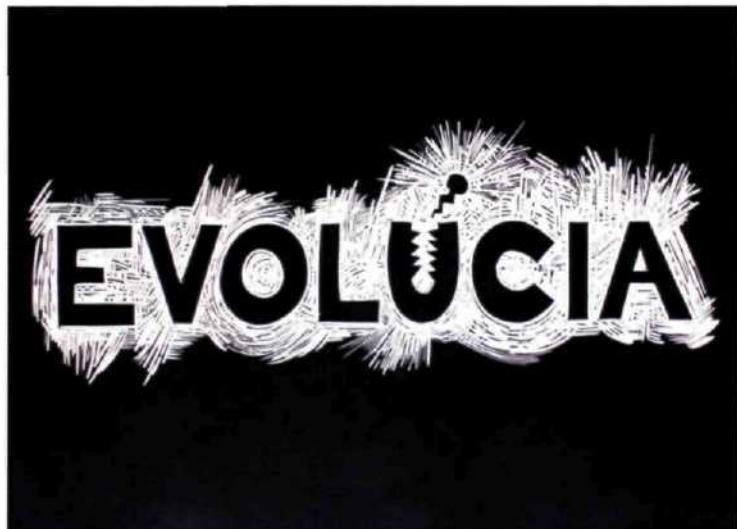
Knihárske spracovanie: Kníhviazačstvo Royal D, spol. s r.o., Bratislava

200 ks, 117 strán, viaz., 190x287 mm

Spracovanie sadzby: Eva Kovačevičová-Fudala

Reprodukcia: Igor Piačka, Pezinok

Písmo: Legacy • **Papier:** Enzo Lux Cream 90 g

EVOLÚCIA

Ilustrácie a grafická úprava: Matúš Maťátko

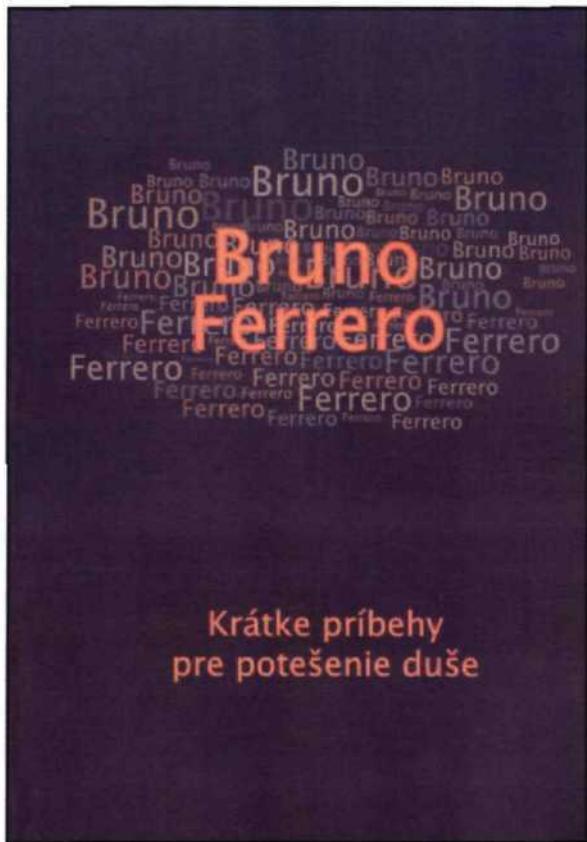
Vydavateľ: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava

Tlač: Matúš Maťátko

2 ks, 10 strán, viaz., 450x620 mm

Písmo: autorské

Papier: hlbkotlačový pôrovitý výkres 125 g, 250 g

Bruno Ferrero

KRÁTKE PRÍBEHY PRE POTEŠENIE DUŠE

Ilustrácie a grafická úprava: Eva Novotná
Vydavateľ a tlač: Zdužená stredná škola polygrafická, Bratislava

1 ks, 59 strán, brož., 215x249 mm

Písmo: Lucida Sans Unicode

Spracovanie sadzby a reprodukcia: Eva Novotná

Papier: biely hladený 100 g

Bruno Ferrero

RUŽE

Ilustrácie a grafická úprava: Lenka Laššuová

Vydavateľ: Zdužená stredná škola polygrafická, Bratislava

Tlač a knihárske spracovanie: Lenka Laššuová

1 ks, 63 strán, brož., 105x140 mm

Písmo: Times New Roman

Papier: biely magno matt TCF 100 g, 250 g

Cena Slovenskej národnej knižnice za študentskú prácu

SPOMIENKY NA KRAJINU ZÁZRAKOV

Ilustrácie a grafická úprava: Andrea Ráčhelová

Vydavateľ: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava

Tlač: City Copy Center, Bratislava

Knihárske spracovanie: LPP, s.r.o., Bratislava

5 ks, 16 strán, viaz., 405x270 mm

Písmo: autorské, Arial

Papier: color copy neusiedler 100 g

Böhmerová Zuzana	27
Čelko Mikuláš	14
Čelková Mária	14
Droppa Boris	19
Dvořák Pavel	13
Ferrer Bruno	31, 32
Gavenda Marián	24
Gibey Peter	16
Graus Igor	14
Huszár Tibor	25
Jančár Ivan	26, 27
Janovic Tomáš	17, 28
Kállay Karol	24
Liptáková Slavka	18
Soulages François	15
Vilikovský Pavel	28

Benčík Marcel	28
Blehová Marta	12
Brun Robert	28
Bruncková Zuzana	16
Demovič Juraj	13
Dvořák Jakub	13
Fiala Anton	23
Gajdoš Branislav	24
Golasová Terézia	15
Huszár Tibor	25
Kállay Karol	24
Kostroň Ivan	20
Kovačevičová-Fudala Eva	29
Králik Juraj	11
Kvasnica Boris	23
Laššuová Lenka	32
Lipták Fero	18
Matátko Matúš	30
Marenčinová Katarína	12
Matlovičová Martina	17
Mešková Laura	17
Mydlo Svetozár	19
Nagy Tibor	20
Němeček Róbert	22
Novotná Eva	31
Onderčinová Eva	20
Piačka Igor	29
Ráchelová Andrea	33
Rostoka Vladislav	11, 21
Sapáková Jana	15
Stermüller Ladislav	26
Štrbík Igor	16
Turčan Tibor	14
Vanko Vladimír	20
Vavrová Katarína	23
Vicen Tomáš	26, 27
Vontorčík Juraj	13
Zvalo Ondrej	18

Danubiana, Bratislava	22
Daxe, spol. s r.o., Bratislava	19
FO ART, s.r.o., Bratislava	23
Galéria mesta Bratislavы, Bratislava	26, 27
Ing. Tibor Turčan – Banská agentúra, Košice	14
Marenčin PT, spol. s r.o., Bratislava	12, 15, 17
Pavel Dvořák – Vydavateľstvo Rak, Budmerice	13
Rabbit & Solution studio, Bratislava	11
Robert Brun, Žilina	28
Roman Fečík, Bratislava	27
Slavka Liptáková, Bratislava	18
Slovenská národná galéria, Bratislava	21
SPN – Mladé letá, s.r.o., Bratislava	20
Škola úžitkového výtvarníctva J. Vydra, Bratislava	11
Tibor Huszár, s.r.o., Modra – Harmónia	25
Vydavateľstvo Krása, s.r.o., Bratislava	26
Vydavateľstvo Matice slovenskej, s.r.o., Martin	16
Vydavateľstvo Slovart, spol. s r.o., Bratislava	21, 24
Vydavateľstvo Tatran, spol. s r.o., Bratislava	29
Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava	30, 33
Združená stredná škola polygrafická, Bratislava	31, 32
Zväz hutníctva, fažobného priemyslu a geológie SR, Bratislava	14

Alfaprint, s.r.o., Martin	16
Ateliér Choma, Žilina	28
Bookmaster, s.r.o., Pezinok	23
City Copy Center, Bratislava	33
Dóša EXPRESP, Bratislava	15
Finidr, s.r.o., Český Těšín (ČR)	17
Lúč, v.d., Bratislava	26, 27
Polygraf print, s.r.o., Prešov	19
Slovenská Grafia, a.s., Bratislava	20
Svornosť, a.s., Bratislava	11, 12
Tlačiarne BB, spol. s r.o., Banská Bystrica	13, 21, 24, 25, 29
Typoset print, s.r.o., Bratislava	18
Východoslovenské tlačiarne, a.s., Košice	14
Welprint, s.r.o., Bratislava	22
Združená stredná škola polygrafická, Bratislava	31

Zostavila: Eva Cíferská

Grafická úprava, scan a layout: TYPO štúdio,
Združená stredná škola polygrafická, Bratislava

Preklady: Peter Gomolčák, Roger Dobberstein

Vydala: BIBIANA, medzinárodný dom umenia Bratislava

Rok vydania: 2008

Náklad: 500 ks

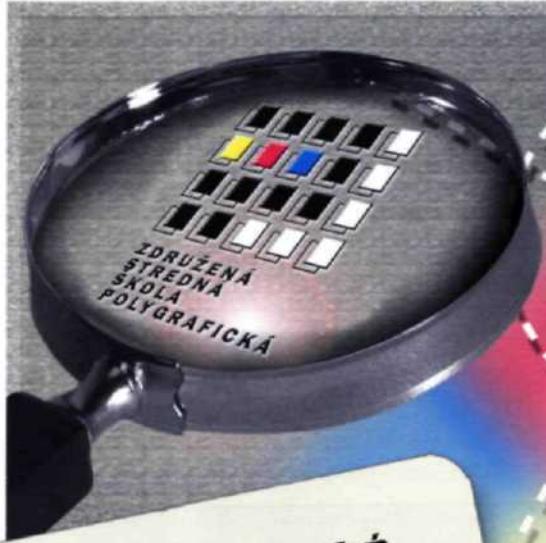
Tlač: Združená stredná škola polygrafická, Bratislava

ISBN 978-80-89154-18-0

Zasadnutie poroty súťaže Najkrajšie knihy Slovenska

ZSŠ polygrafická

Tel.: 02/44 88 44 29
Fax: 02/44 88 50 05
www.polygraficka.sk
e-mail: skola@polygraficka.sk

Račianska 190
835 26 Bratislava

Pamatovitné a nadstavbové štúdiu
Tlátanie na poligrafických médií,
grafik digitálnych médií,
grafická knížiarstvo,
grafické štúdiom, denné a
večerné štúdiom.

Rekvalifikáčné 1 mesatné kurzy

Skola
Absolut